



TALLER A L'AULA

Les espècies exòtiques invasores i la conservació de la biodiversitat



Dossier del professorat

Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat

Projecte NATURABEGUR. Millora de l'estat de conservació i la biodiversitat de l'espai natural maritimoterrestre de les muntanyes de Begur.

Un projecte de:



Finançat a càrrec del
Fons del Patrimoni Natural

Amb el suport de:

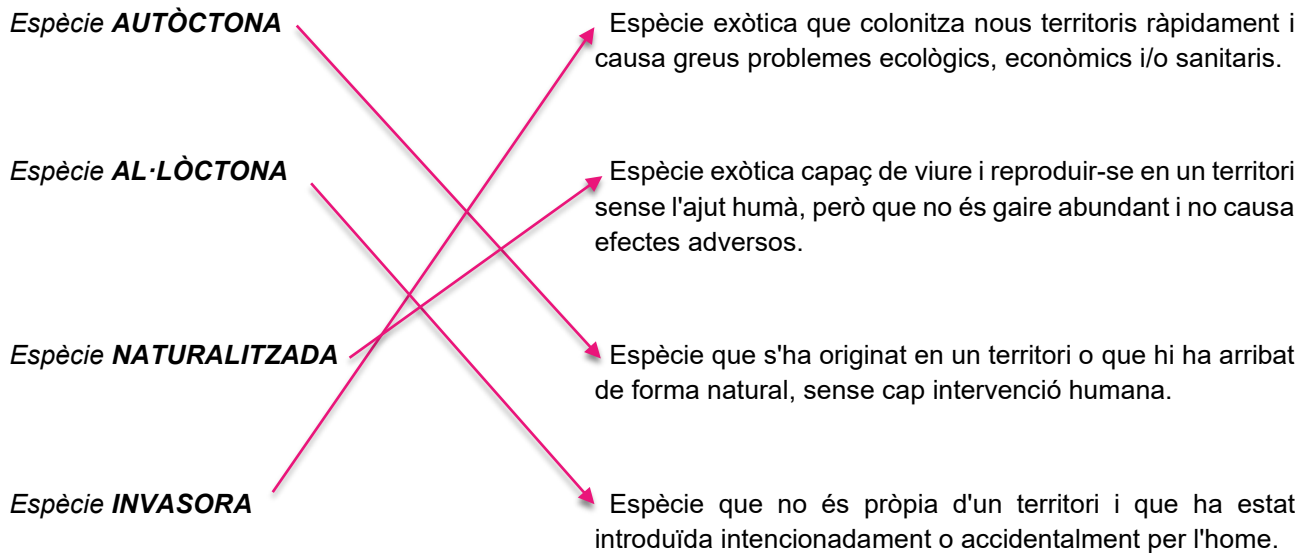


Col·labora:

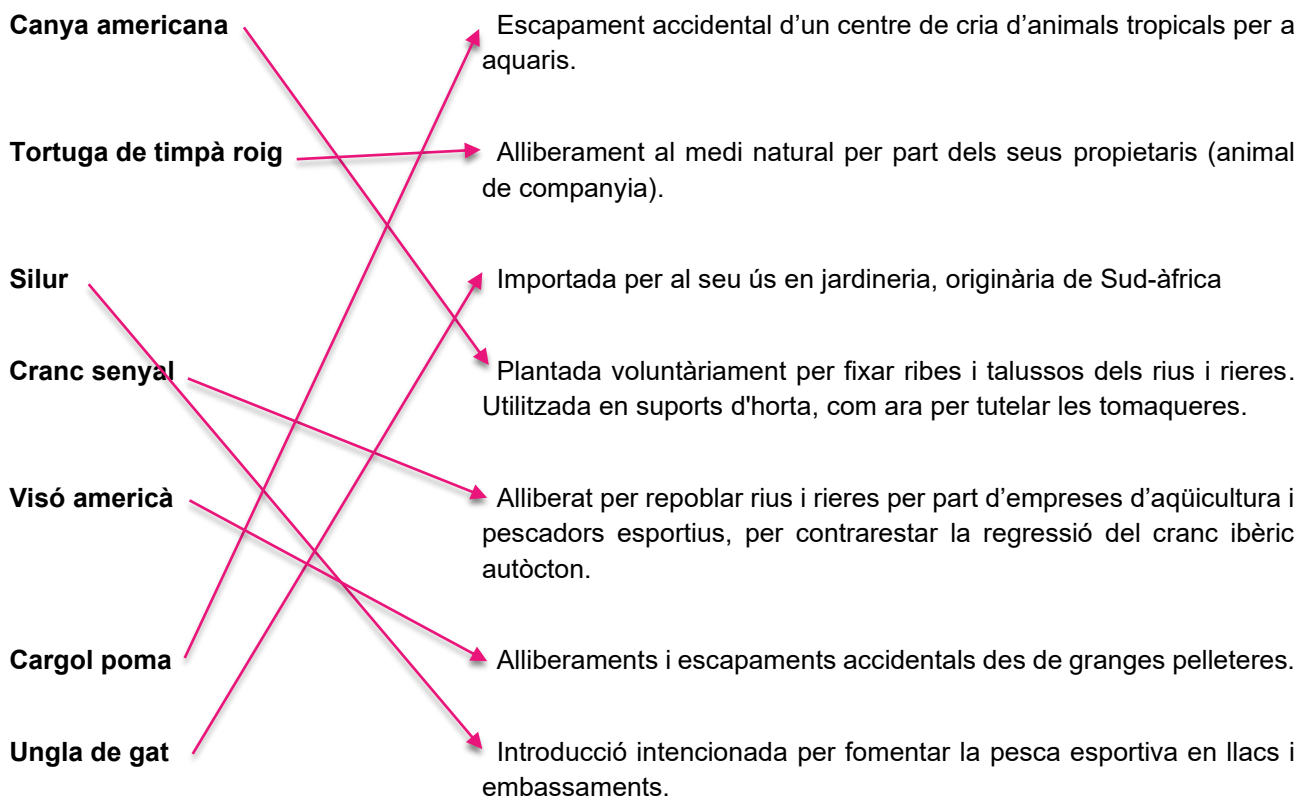


Des de temps antics, les diferents civilitzacions hem anat modificant els indrets on ens hem instal·lat. Hem talat boscos, construït ciutats i infraestructures, conreat terrenys fèrtils, caçat i domesticat els animals, etc. També hem transportat d'un lloc a l'altre del planeta moltes espècies, sovint de forma conscient i, de vegades, sense saber-ho. L'arribada en un territori de certes espècies de fora pot tenir conseqüències greus per a la conservació dels ecosistemes naturals, però també per a l'economia i la salut humanes: són les **espècies exòtiques invasores**.

1. Relaciona amb fletxes cada paraula amb la definició corresponent:



2. Com han arribat les següents espècies invasores als ecosistemes naturals? Relaciona amb fletxes.



3. Diques si les següents afirmacions sobre les espècies exòtiques invasores són verdaderes (V) o falses (F):

- V La canya americana envaeix les ribes de rius i rieres i disminueix la biodiversitat del bosc de ribera.
- F Si tinc una mascota exòtica (iguana, tortuga de timpà roig...) i no me'n puc fer càrrec, l'haig d'alliberar a un ecosistema natural perquè visqui lliure.
- F El silur és un peix que es menja els peixos invasors i els autòctons i, per tant, val la pena preservar les seves poblacions perquè incrementa la biodiversitat dels llacs i embassaments.
- V El musclo zebra fa poblacions molt denses que embussen els canals d'aigua, els tubs i desaigües d'embassaments, i la seva retirada suposa un cost econòmic molt elevat per a la societat.
- V El cranc de riu autòcton antigament es trobava arreu de Catalunya, però actualment només el trobem a les capçaleres d'alguns rius, on encara no hi ha arribat el cranc roig americà.
- F El cranc de riu autòcton, el cranc roig americà i el cranc senyal poden compartir hàbitat i conviuen prou bé, sense que els crancs invasors desplacin els crancs autòctons.
- V El cargol poma es menja les plantes d'arròs i provoca pèrdues econòmiques de milions d'euros en el sector del cultiu de l'arròs del Delta de l'Ebre.
- V El mosquit tigre pot transmetre malalties tropicals que abans no existien a Catalunya, i suposa una amenaça per a la salut humana.
- V El cranc blau americà és un ingredient exquisit per fer un arròs de marisc, però depreda els cultius de cloïsses i musclos, i amb les pinces talla i fa malbé les xarxes dels pescadors.
- F Les algues marines invasores *Caulerpa* i *Lophocladia* milloren l'estat de conservació de les praderies de la planta autòctona *Posidonia oceanica* perquè afavoreixen l'entrada de llum i la fotosíntesi de les plantes.
- F El visó americà és una espècie de mamífer autòctona molt important per a la biodiversitat dels ecosistemes aquàtics perquè depreda espècies autòctones molt abundants com els amfibis, els peixos i les aus que nidifiquen a terra.
- V Les espècies exòtiques invasores són una amenaça greu per a la conservació de la biodiversitat dels ecosistemes naturals, però també per a l'economia i la salut humana.



4. Omple les fitxes següents amb un exemple d'una espècie autòctona i d'una espècie invasora:

a) Espècie AUTÒCTONA

Planta o animal: Planta

Nom comú: Canyís

Nom científic: : *Phragmites australis*

Ecosistema on viu (mar, riu, llac, bosc, aiguamolls...): Aiguamolls

Explica les seves adaptacions principals al medi i curiositats que t'hagin sorprès:

El canyís és una planta adaptada a viure en una bona varietat d'ambients, fa formacions denses a les ribes de rius, rieres, i en zones d'aiguamolls. Les seves arrels estan submergides i té un creixement ràpid. Hi ha moltes aus aquàtiques que nidifiquen entre les tiges del canyís, essent un hàbitat a mb una biodiversitat molt elevada.



b) Espècie INVASORA

Planta o animal: Planta

Nom comú: Ungla de gat

Nom científic: *Carpobrotus edulis*

Ecosistemes envaïts (mar, riu, llac, bosc, aiguamolls...): prats, boscos i dunes

País de procedència: Sud-Àfrica

Quins impactes provoca sobre els ecosistemes naturals, l'economia i/o salut humana?

Ha envaït grans extensions de terrenys en àrees litorals, vora la costa, tant en zones rocalloses com en altres espais. Aquesta és una planta crassa, és a dir, té les fulles i tiges gruixudes per emmagatzemar aigua i altres elements nutritius. Si se'n trenca un trosset (de fulla, tija o d'arrel) i cau al terra és capaç de formar una nova planta. Desplaça les plantes autòctones i competeix pels recursos (nutrients, aigua i llum), però el problema principal es que ocupa superfícies molt grans on les plantes natives no hi poden créixer.

